

RAPORT O STANIE LECZNICTWA ODWYKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 ROKU

---

12 grudnia 2024

Opracował
Mirosław Saj

Kierownik Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Gorzycach

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
I. ORGANIZACJA LECZNICTWA ODWYKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 ROKU	5
1. Formuła prawna funkcjonowania placówek leczenia uzależnień w województwie śląskim	5
2. Struktura organizacyjna placówek terapii uzależnień województwa śląskiego	6
II. WYPOSAŻENIE, WARUNKI TECHNICZNE I LOKALOWE PLACÓWEK LECZNICTWA ODWYKOWEGO	7
1. Wyposażenie techniczne placówek odwykowych	7
2. Ocena warunków lokalowych placówek odwykowych	7
3. Ocena wyposażenia pomieszczeń w meble i sprzęty służące terapii	8
III. DOSTĘPNOŚĆ DO LECZNICTWA ODWYKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 ROKU	9
1. Dostępność świadczeń zdrowotnych w zakresie uzależnienia od alkoholu	9
2. Dostępność do ambulatoryjnego leczenia uzależnienia od alkoholu	10
3. Dostępność do leczenia w dziennych oddziałach terapii uzależnienia od alkoholu	11
4. Dostępność do leczenia w całodobowych oddziałach terapii uzależnienia od alkoholu	11
5. Dostępność do leczenia w oddziałach leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych	12
IV. FINANSOWANIE LECZNICTWA ODWYKOWEGO W 2023 ROKU	13
1. Wysokość środków finansowych NFZ przeznaczonych w 2023 r. w województwie śląskim na leczenie odwykowe	13
2. Wykonanie kontraktów z NFZ przez placówki leczenia odwykowego w 2023 roku	14
3. Odpłatnie świadczenia z zakresu leczenia odwykowego	15
V. PACJENCI PLACÓWEK LECZENIA UZALEŻNIEŃ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2023 ROKU	16
1. Liczba pacjentów uzależnionych leczonych w województwie śląskim	16
2. Liczba pacjentów współuzależnionych	17
3. Pozostałe grupy pacjentów leczonych w 2023 r. w placówkach terapii uzależnień.	17
4. Populacja uzależnionych od alkoholu w 2023r. ze względu na wiek.	18
5. Populacja pacjentów uzależnionych od alkoholu, zobowiązanych do leczenia przez sądy na terenie województwa śląskiego.	19

VI. ODDZIAŁYWANIA LECZNICZE W PLACÓWKACH ODWYKOWYCH	21
1. Farmakoterapia w lecznictwie uzależnień	21
2. Programy ograniczenia picia w placówkach terapii uzależnień	21
3. Regularne rodzaje działalności leczniczej realizowane w placówkach odwykowych	23
A. Działanie lecznicze realizowane na wstępnym etapie terapii	23
B. Podstawowa działalność psychoterapeutyczna	24
C. Pozostała działalność psychoterapeutyczna w placówkach terapii uzależnienia od alkoholu w województwie śląskim w 2023r	25
D. Indywidualne programy terapeutyczne	26
4. Kierowanie pacjentów do grup samopomocowych AA	27
5. Kierowanie do klubów abstynenta, po ukończonej terapii odwykowej	28
VII. PERSONEL ZAKŁADÓW LECZNICTWA ODWYKOWEGO W 2023 ROKU	29
1. Pracownicy lecznictwa odwykowego województwa śląskiego	29
2. Liczba zatrudnionych według wykształcenia	29
3. Kwalifikacje zawodowe pracowników lecznictwa odwykowego województwa śląskiego w 2023 roku.	30
4. Pozostali pracownicy placówek lecznictwa odwykowego	31
VIII. PROBLEMY ZGŁASZANE W 2023 ROKU PRZEZ PLACÓWKI LECZENIA UZALEŻNIEŃ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	32
IX. WYKAZ PLACÓWEK LECZNICTWA ODWYKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	35

WPROWADZENIE

Podobnie jak w latach poprzednich Raport za 2023r., jest opracowaniem uwzględniającym, następujące zagadnienia:

- leczenie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- funkcjonowanie formalno-prawne i organizacyjne placówek leczenia uzależnień na terenie województwa,
- dostępność do leczenia uzależnień i jego skuteczności,
- rodzaje działalności placówek odwykowych i oferty terapeutyczne,
- finansowanie świadczeń zdrowotnych z zakresu leczenia uzależnień,
- zatrudnienie specjalistycznej kadry terapeutów i lekarzy,
- inne zagadnienia istotne dla funkcjonowania leczenia uzależnień w województwie.

Świadomie został zachowany układ Raportu taki jak w latach poprzednich. Ułatwi to dokonywanie ewentualnych zestawień i porównań na przestrzeni lat.

Jak co roku, dane stanowiące podstawę opracowania, pochodzą z ankiet „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”, które rozesłano do wszystkich placówek leczenia uzależnień w województwie śląskim z prośbą o wypełnienie. Nie wszystkie jednak ankiety wróciły do WOTUiW w Gorzycach. Zwrotnie otrzymano jedynie 58 wypełnionych ankiet, co stanowi 72,50% wszystkich wysłanych ankiet. Dane uzyskane z tych ankiet były podstawą analiz. W 2023 roku na terenie województwa śląskiego funkcjonowało łącznie 80 placówek leczenia uzależnień.

Tabela 1. Liczba ankiet stanowiących dane źródłowe do dalszych opracowań. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	PTUA, PTU	OLAZA	COTUA, COTU	DOTUA	HOSTEL	OGÓŁEM
Rzeczywista liczba placówek leczenia uzależnienia od alkoholu w województwie śląskim	47	6	8	18	1	80
Liczba placówek, które wypełniły i odesłały ankietę	30	5	8	14	1	58
% placówek, stanowiące podstawę do dalszych opracowań	63,83%	83,33%	100,00%	77,78%	100,00%	72,50%

W Raporcie, wykorzystano w całości opracowania własne - Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Gorzycach.

I. ORGANIZACJA LECZNICTWA ODWYKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 ROKU

1. Formuła prawna funkcjonowania placówek leczenia uzależnień w województwie śląskim

Z danych 58 ankiet uzyskanych za 2023 rok, wynika, że najliczniejszą grupę placówek stanowią samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (35,19% wszystkich placówek), przy czym w tej formule funkcjonuje 62,50% z wszystkich COTUA i 40% OLAZA, a także 35,71% oddziałów dziennych i 26,67% placówek ambulatoryjnych.

Na terenie województwa śląskiego 31,03% placówek, to przedsiębiorstwa typu - spółka kapitałowa, spółka cywilna lub spółka prowadzona przez osobę fizyczną, w tym 40% wszystkich poradni to placówki prowadzone przez osobę fizyczną, spółkę cywilną lub kapitałową, natomiast wśród oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych, takich podmiotów było także 40%, wśród oddziałów dziennych 28,57%.

Na mapie placówek odwykowych kolejną grupą są takie, dla których organem założycielskim jest fundacja lub stowarzyszenie. W 2023 roku takich podmiotów było 10, co stanowi 17,24% wszystkich. Wśród nich to 21,43% wszystkich oddziałów dziennych. Fundacja prowadzi również jeden z oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (20% wszystkich oddziałów), natomiast dla 16,67% placówek ambulatoryjnych organem założycielskim jest stowarzyszenie lub fundacja (patrz tabela 2).

Tabela 2. Status prawny placówek lecznictwa odwykowego w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	Liczba placówek	Przedsiębiorcą (spółką kapitałową jednostki samorządu terytorialnego)	Przedsiębiorcą innym (np. spółką kapitałową, spółką cywilną, osobą fizyczną)	SP ZOZ - em	Jednostką budżetową	Fundacją, stowarzyszeniem
PTUA	30	5	12	8	-	5
	51,72%	16,67%	40,00%	26,67%	-	16,67%
COTUA	8	2	-	5	1	-
	13,79%	25,00%	-	62,50%	12,50%	-
DOTUA	14	2	4	5	-	3
	24,14%	14,29%	28,57%	35,71%	-	21,43%
OLAZA	5	-	2	2	-	1
	8,62%	-	40,00%	40,00%	-	20,00%
HOSTEL	1	-	-	-	-	1
	1,73%	-	-	-	-	100,00%
RAZEM	58	9	18	20	1	10
	100,00%	15,52%	31,03%	35,19%	1,72%	17,24%

Ponadto w 2023 roku, jednostkę budżetową stanowił jeden całodobowy ośrodek terapii uzależnień od alkoholu, natomiast spółką kapitałową jednostek samorządu terytorialnego było dziewięć podmiotów. Wśród nich znajduje się pięć placówek ambulatoryjnych i po dwie COTUA i DOTUA.

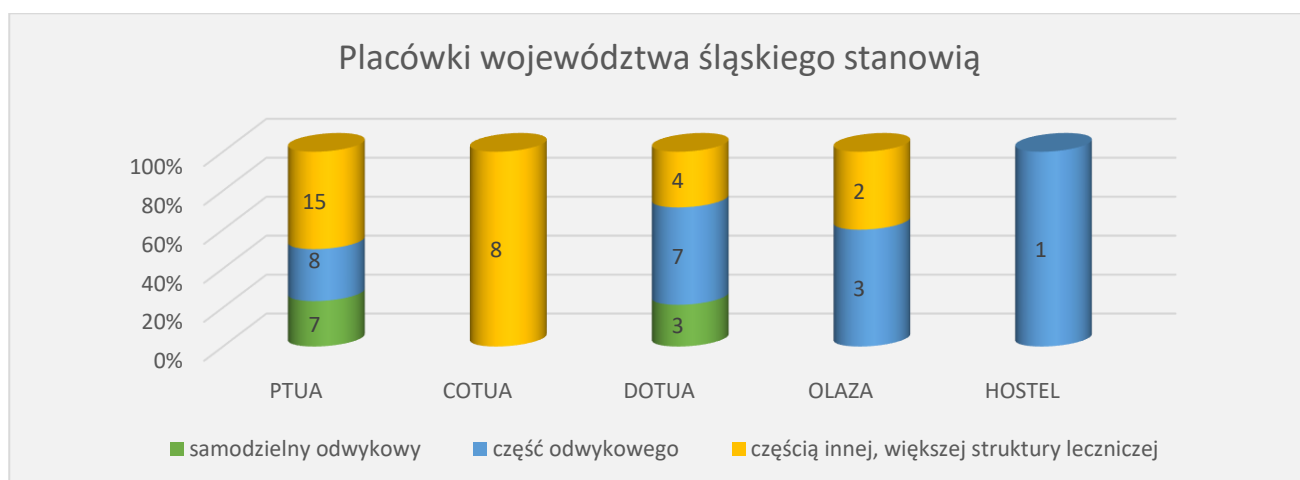
2. Struktura organizacyjna placówek terapii uzależnień województwa śląskiego

W 2023r. na terenie województwa śląskiego funkcjonowało 7 ambulatoryjnych placówek jako samodzielne jednostki odwykowe. 8 placówek wchodziło w skład większej struktury odwykowej, natomiast 15 placówek ambulatoryjnych wchodziło w skład większej struktury leczniczej. Wśród COTUA oraz OLAZA, nie odnotowano w 2023r. struktury, która działała by jako podmiot samodzielny odwykowy.

Wśród całodobowych oddziałów terapii uzależnień 8 oddziałów (100% wszystkich) było częścią większej struktury leczniczej.

W przypadku oddziałów dziennych - 7 (50% wszystkich oddziałów dziennych) wchodziło w skład większej struktury odwykowej, natomiast 4 oddziały (28,57% wszystkich oddziałów) stanowiło część większej psychiatrycznej struktury leczniczej. 3 oddziały funkcjonowały jako samodzielne jednostki odwykowe

Jeżeli chodzi o OLAZA, to 60% tych oddziałów funkcjonuje jako część większego zakładu odwykowego, natomiast 40%, to oddziały wchodzące w skład większych struktur typu szpital psychiatryczny. Szczegółowy rozkład wyników przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Struktura organizacyjna placówki leczenia uzależnień w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

II. WYPOSAŻENIE, WARUNKI TECHNICZNE I LOKALOWE PLACÓWEK LECZNICTWA ODWYKOWEGO

1. Wyposażenie techniczne placówek odwykowych

Dane ankietowe za 2023 r. wskazują, że większość placówek dysponuje komputerem lub dostępem do niego, dostępem do telewizora, kamery/dyktafonu, rzutnika oraz sprzętu audio - video. Szczegółowe wyposażenie w sprzęt techniczny z podziałem na poszczególne typy placówek przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Wyposażenie techniczne placówek odwykowych w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba placówek	komputer	ksero	telewizor	dvd/video	rzutnik	internet	kamera / dyktafon
PTUA	30	30	30	30	23	21	20	29
	51,72%	100%	100%	100%	76,67%	70,00%	66,67%	96,67%
COTUA	8	8	7	8	8	6	6	7
	13,79%	100%	87,50%	100%	100%	75,00%	75,00%	87,50%
DOTUA	14	14	14	14	14	12	8	14
	24,14%	100%	100%	100%	100%	85,71%	57,14%	100%
OLAZA	5	5	3	5	4	5	3	4
	8,62%	100%	60,00%	100%	80,00%	100%	60,00%	80,00%
HOSTEL	1	1		1				1
	1,73%	100%		100%				100%
RAZEM	58	58	54	58	49	44	35	55
	100%	100%	93,10%	100%	84,48%	75,86%	60,34%	94,83 %

2. Ocena warunków lokalowych placówek odwykowych.

W 2023r. 91,38% kierowników stwierdza, że warunki lokalowe ich placówek są wystarczające i bardzo dobre.

Z tabeli 4 wynika, że najwięcej, bo trzech kierowników poradni leczenia uzależnień (10% spośród placówek ambulatoryjnych) jest niezadowolonych z warunków lokalowych i ocenia je na poziomie niewystarczającym. Taka sama ocena jest wystawiona przez kierowników dwóch oddziałów całodobowych.

Tabela 4. Ocena kierowników placówek odwykowych ich warunków lokalowych.

	liczba placówek	bardzo dobre	wystarczające	niewystarczające	bardzo złe
PTUA	30	12	15	3	-
	51,72%	40,00%	50,00%	10,00%	
COTUA	8	1	5	2	-
	13,79%	12,50%	62,50%	25,00%	-
DOTUA	14	5	9	-	-
	24,14%	35,71%	64,29%	-	-
OLAZA	5	1	4	-	-
	8,62%	20,00%	80,00%	-	-
HOSTEL	1	-	1	-	-
	1,73%	-	100,00%	-	-
RAZEM	58	19	34	5	-
	100%	32,76%	58,62%	8,62%	-

(Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

3. Ocena wyposażenia pomieszczeń w meble i sprzęty służące terapii

W ankiecie zapytano również kierowników o subiektywną ocenę wyposażenia ich placówek w niezbędne meble i sprzęt służący terapii. Podobnie jak w latach ubiegłych, oceny te były pozytywne.

- 93,10% kierowników oceniło wyposażenie na poziomie bardzo dobrym i wystarczającym.
- wyposażenie trzech placówek, zostało ocenione na poziomie niewystarczającym a jednej na poziomie bardzo złym.

Szczegółowe dane dotyczące wyposażenia w meble i sprzęty służące realizacji zadań w poszczególnych typach placówek przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Ocena wyposażenia pomieszczeń w meble i sprzęty służące realizacji terapii.

	liczba placówek	bardzo dobre	wystarczające	niewystarczające	bardzo złe
PTUA	30	11	18	-	1
	51,72%	36,67%	60,00%	-	3,33%
COTUA	8	2	4	2	-
	13,79%	25,00%	50,00%	25,00%	-
DOTUA	14	5	8	1	-
	24,14%	35,72%	57,14%	7,14%	-
OLAZA	5	1	4	-	-
	8,62%	20,00%	80,00%	-	-
HOSTEL	1	-	1	-	-
	1,73%	-	100,00%	-	-
RAZEM	58	19	35	3	1
	100%	32,76%	60,34%	5,17%	1,73%

(Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

III. DOSTĘPNOŚĆ DO LECZNICTWA ODWYKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM W 2023 ROKU

1. Dostępność świadczeń zdrowotnych w zakresie uzależnienia od alkoholu

Zestawienie danych WOTUW za lata 2019–2023 pokazuje, iż liczba placówek leczenia odwykowego województwa śląskiego utrzymuje się od kilku lat na porównywalnym poziomie.

Tabela 6 Dane WOTUW w zakresie dostępności do placówek terapii uzależnienia

Liczba placówek leczenia uzależnienia od alkoholu województwie śląskim	PTUA, PTU	OLAZA	COTUA, COTU	DOTUA	Hostele	OGÓŁEM
2023r.	47	6	8	18	1	80
2022r.	47	6	8	18	1	80
2021r.	47	6	8	18	1	80
2020r.	47	6	8	18	1	80
2019r.	48	6	8	18	1	81

Zgodnie z deklaracjami placówek, dostępność leczenia uzależnienia od alkoholu dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności przedstawiała się w 2023 r. następująco:

Tabela 7. Dane WOTUW w zakresie dostępności do terapii uzależnienia dla osób niepełnosprawnych w 2023 r.

Rodzaj niepełnosprawności	Odsetek placówek deklarujących przyjęcie
Osoby niewidome	51,72
Osoby niesłyszące	17,24
Osoby niedosłyszące	84,48
Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich	82,76
Osoby upośledzone umysłowo w stopniu lekkim	87,93
Osoby upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym	44,83
Osoby z organicznymi zaburzeniami psychicznymi w stopniu lekkim	87,93
Osoby z organicznymi zaburzeniami psychicznymi w stopniu umiarkowanym	46,55
Osoby uzależnione ze współwystępującymi innymi zaburzeniami psychicznymi	91,38
Osoby przewlekłe chore somatycznie, samodzielnie się poruszające	94,83
Osoby będące nosicielami chorób zakaźnych (HIV, HCV, inne)	94,83

Do innych dysfunkcji utrudniających leczenie odwykowe z powodu nie zgłaszania się, a także nie przyjmowania ich do leczenia przez niektóre placówki można zaliczyć osoby, które nie potrafią pisać, czytać a także osoby bezdomne. Ci, którzy przełamali opór przed leczeniem mogą korzystać z programów terapeutycznych w 91% - 98% placówek.

Tabela 8. Dane WOTUW w zakresie dostępności do terapii uzależnienia dla osób niepełnosprawnych w 2023

Rodzaj dysfunkcji	Odsetek placówek deklarujących przyjęcie
Osoby niepiszące	91,38
Osoby nieczytające	91,38
Osoby bezdomne	98,28

2. Dostępność do ambulatoryjnego leczenia uzależnienia od alkoholu

Jednym z czynników wskazujących na dostępność do leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia jest czas oczekiwania na przyjęcie do terapii. Podobnie jak w latach ubiegłych należy tu dokonać podziału na czas oczekiwania pacjentów tzw. dobrowolnych i pacjentów zobowiązanych do leczenia przez sądy.

Przyjęcie do programu ambulatoryjnego w przypadku pacjentów zobowiązanych wynosiło średnio w 2023 roku ok. 2,5 tygodnia. Jednak jest to zależne od placówki. W przypadku pacjentów dobrowolnych na włączenie do programu psychoterapii uzależnienia od alkoholu czas oczekiwania wynosił także ok. 2.5 tygodnia. Szczegółowe dane zawiera tabela 9.

Tabela 9 Czas oczekiwania na leczenie ambulatoryjne uzależnionych z podziałem na pacjentów dobrowolnych oraz zobowiązanych do leczenia przez sądy w 2023r.

DOBROWOLNI			ZOBOWIĄZANI		
Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek	Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek
0	12	40,00%	0	12	40,00%
1	8	26,67%	1	9	30,00%
2	4	13,33%	2	3	10,00%
3	3	10,00%	3	3	10,00%
4	2	6,67%	4	2	6,67%
5	1	3,33%	5	1	3,33%
Śr. 2,5	30	100,00%	Śr. 2,5	30	100,00%

(Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

3. Dostępność do leczenia w dziennych oddziałach terapii uzależnienia od alkoholu

Podobnie jak w przypadku placówek ambulatoryjnych wykazany przez placówki dzienne czas oczekiwania przedstawia się następująco:

Tabela 10. Czas oczekiwania na leczenie w dziennych oddziałach leczenia uzależnień z podziałem na pacjentów dobrowolnych oraz zobowiązanych do leczenia przez sądy w 2023r.

DOBROWOLNI			ZOBOWIĄZANI		
Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek	Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek
0	9	64,29%	0	9	64,29%
1	3	21,43%	1	2	14,29%
2	1	7,14%	2	1	7,14%
4	1	7,14%	4	1	7,14%
			10	1	7,14%
Śr. 1,75	14	100,00%	Śr. 3,4	14	100,00%

(Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

Dane wskazują, że pacjenci dobrowolni przyjmowani są do programu średnio w ciągu 1,75 tygodnia, natomiast pacjenci zobowiązani czekają śr. 3,4 tygodnia.

4. Dostępność do leczenia w całodobowych oddziałach terapii uzależnienia od alkoholu

Zestawienia dotyczące czasu oczekiwania na przyjęcie do leczenia w ośrodku całodobowym w województwie śląskim przedstawia się następująco:

Tabela 11. Czas oczekiwania na leczenie w COTUA z podziałem na pacjentów dobrowolnych oraz zobowiązanych do leczenia przez sądy w 2023r.

DOBROWOLNI			ZOBOWIĄZANI		
Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek	Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek
0	3	37,50%	0	2	25,00%
1	1	12,50%	1	1	12,50%
3	1	12,50%	8	2	25,00%
4	3	37,50%	14	1	12,50%
			18	1	12,50%
			25	1	12,50%
Śr. 2,0	8	100,00%	Śr. 11,0	8	100,00%

(Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

Pacjenci tzw. „dobrowolni” na przyjęcie do leczenia średnio oczekują ok. 42 tygodnie, natomiast w przypadku pacjentów zobowiązanych do leczenia przez sądy oczekiwanie na przyjęcie wynosi średnio 11 tygodni. Niestety w dwóch przypadkach czas oczekiwania jest nieco dłuższy i wynosi powyżej 18 tygodni.

5. Dostępność do leczenia w oddziałach leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych.

Dane wskazują, że pacjenci dobrowolni przyjmowani są do OLAZA średnio w ciągu 2,4 tygodnia, natomiast pacjenci zobowiązani czekają średnio 10,25 tygodnia. Niezależnie od tego należy stwierdzić, że najlepszym rozwiązaniem byłoby aby do OLAZA pacjenci byli przyjmowani na bieżąco.

Tabela 12. Czas oczekiwania na leczenie w OLAZA z podziałem na pacjentów dobrowolnych oraz zobowiązanych do leczenia przez sądy w 2023r.

DOBROWOLNI			ZOBOWIĄZANI		
Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek	Liczba tygodni	Liczba placówek	% placówek
0	1	20.00%	0	1	20.00%
1	1	20.00%	6	2	40.00%
2	1	20.00%	10	1	20.00%
3	1	20.00%	25	1	20.00%
6	1	20.00%			
2,4	5	100,00%	10,25	5	100,00%

(Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

IV. FINANSOWANIE LECZNICTWA ODWYKOWEGO W 2023 ROKU

1. Wysokość środków finansowych NFZ przeznaczonych w 2023r. w województwie śląskim na leczenie odwykowe

Niestety na podstawie danych ankietowych trudno ustalić całościową kwotę jaka została przeznaczona na leczenie odwykowe w 2023 r. Dane te nie są miarodajne. Taki stan rzeczy wynika z faktu, iż na 80 funkcjonujących w województwie śląskim nie odpowiedziało na ankietę ok. 37,93% wszystkich placówek. Ponadto 10 placówek (ponad 17,24% ogółu placówek, które wypełniły ankietę) nie ujawniło kwoty przychodów z NFZ. Dla lepszego oglądu w poniższej tabeli pokazujemy jedynie zależności dotyczące kwot przeznaczanych na leczenie uzależnień dla nieco większej niż połowy placówek.

Tabela nr 13. Wysokość środków finansowych NFZ w 2023r. przeznaczonych na leczenie odwykowe w województwie śląskim (Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”).

2023	NFZ kwota	Liczba placówek	brak danych liczba i % placówek 10
Śląskie	74 135 527,98	58	17,24%

Nieco inaczej wygląda sprawa pozyskiwania środków finansowych ze strony samorządów: Samorządu Województwa Śląskiego oraz samorządów lokalnych. Należy zauważyć, że podana w ankietach wysokość dofinansowania też może być inna niż w rzeczywistości. Kwoty mogą nie odpowiadać stanowi faktycznemu z tych samych powodów o których mowa wyżej. Ponadto wydaje się, że niektóre placówki leczenia uzależnień niezbyt chętnie ujawniają dodatkowe dochody ze strony samorządów.

I tak na 58 placówek leczenia uzależnień, które wypełniły ankietę - 5 zadeklarowało otrzymanie dotacji z Samorządu Województwa Śląskiego na łączną kwotę 1 800 545zł. Dotację z gmin, na łączną kwotę 949 915zł. otrzymało 8 placówek. Łącznie dofinansowanie placówek leczenia uzależnień ze strony samorządów w 2023r. wyniosło 2 750 460 zł. Patrz tabela 14.

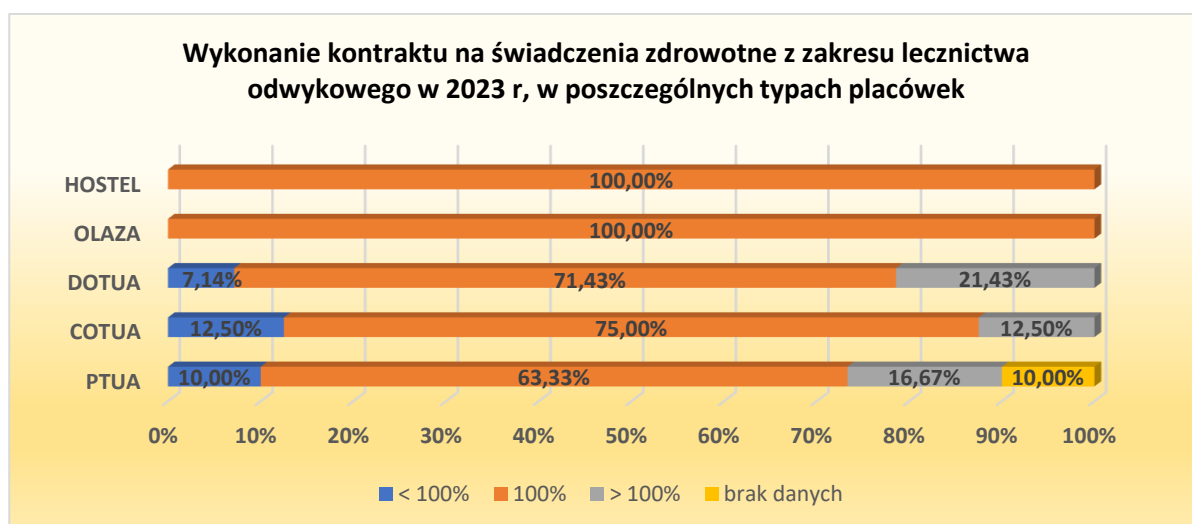
Tabela nr 14. Wysokość dofinansowania placówek leczenia uzależnień ze strony samorządów województwa śląskiego w 2023r. (Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”).

Wsparcie finansowe	liczba placówek i otrzymana kwota
Samorządu Wojewódzkiego	5
	1 800 545
Samorządów Gminnych	8
	949 915
OGÓŁEM Liczba ankiet	58

2. Wykonanie kontraktów z NFZ przez placówki lecznictwa odwykowego w 2023 roku

Analiza wykonania kontraktu za 2023 r. wykazana na wykresie 2 wskazuje, że:

- ok. 75% COTUA, 71,43% DOTUA oraz 100% OLAZA w 2023 r. wykonało kontrakt w 100%. Natomiast w przypadku placówek ambulatoryjnych kontrakt w całości wykonało 63,33% placówek.
- W 2023 r. nadwykonania wykazało: 16,67% placówek ambulatoryjnych, 12,50% COTUA, 21,43% DOTUA.
- Wśród placówek odwykowych odnotowano i takie, które mimo przyznanych limitów w planach rzeczowo - finansowych ich nie wykonały. Należą do nich: 10% placówek ambulatoryjnych, 7,14% oddziałów dziennych, 12,50% oddziałów całodobowych.

Wykres 2. Wykonanie kontraktu w 2023 r. poszczególnych typach placówek leczenia uzależnień (Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

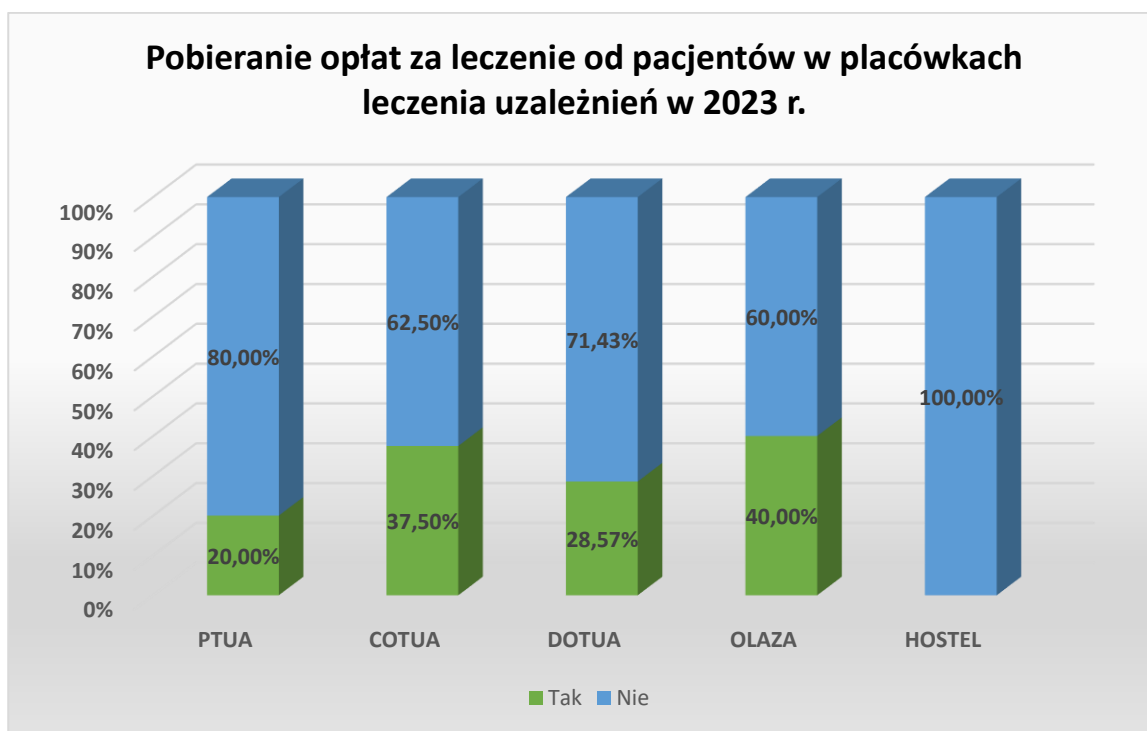
3. Odpłatnie świadczenia z zakresu leczenia odwykowego

Podobnie jak w minionych latach, również w 2023r. niektóre placówki pobierały opłaty za udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia uzależnień.

Taką możliwość wykorzystywały placówki w przypadkach gdy:

- pacjent nie chciał czekać na termin wizyty, pomijając kolejkę NFZ
- udzielane są świadczenia ponad standard NFZ
- pacjent nie posiada obywatelstwa polskiego, ani karty ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ),
- udzielane są świadczenia ponad kontrakt NFZ

Dane za 2023 r. wskazują, że opłaty w tych przypadkach były pobierane w 40% oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych, 37,50% całodobowych oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu, 28,57% dziennych oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu oraz 20% poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia.

Wykres 3. Pobieranie opłat za świadczenia z zakresu leczenia uzależnień przez placówki odwykowe województwa śląskiego (Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”).

V. PACJENCI PLACÓWEK LECZENIA UZALEŻNIEŃ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2023 ROKU

1. Liczba pacjentów uzależnionych leczonych w województwie śląskim

W placówkach odwykowych województwa śląskiego w 2023 r. leczono 23 858 pacjentów, z czego 4 750 osób to kobiety. Jeżeli chodzi o pacjentów zarejestrowanych po raz pierwszy, we wszystkich w placówkach leczenia uzależnień, to stanowią oni 43,27% wszystkich zarejestrowanych. Odsetek kobiet zarejestrowanych pierwszy raz w 2023 r. wynosił 45,01% wszystkich zarejestrowanych kobiet.

Z liczby wszystkich pacjentów, którzy byli zarejestrowani w 2023 r. w placówkach leczenia uzależnień, nieco ponad 40% wszystkich pacjentów w tym 43,39% wszystkich kobiet zostało włączonych do podstawowego programu terapii. Program ten ukończyło nieco ponad 51% wszystkich pacjentów. Przy czym należy zauważyć, że wśród zakwalifikowanych i przyjętych do terapii kobiet, ukończyło ją 48,37%. Ponadto z zarejestrowanych pacjentów 7% zostało zakwalifikowanych do ponadpodstawowego programu terapeutycznego, z czego ukończyło go jedynie 4,55%, zaś w przypadku kobiet program ponadpodstawowy ukończyło 5,60% wszystkich zarejestrowanych kobiet. Oznacza to, że kobiety chętniej niż mężczyźni uczestniczą w terapii ponadpodstawowej.

Tabela 15. Liczba pacjentów uzależnionych oraz procentowy wskaźniki skuteczności terapii uzależnień w 2023 r. w województwie śląskim. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

2023r.	a) uzależnieni zarejestrowani tj. mający założoną historię choroby		b) uzależnieni, którzy zgłosili się pierwszorazowo		c) uzależnieni, którzy weszli do podstawowego programu leczenia		d) uzależnieni po ukończonym programie podstawowym		e) uzależnieni, którzy weszli do ponadpodstawowego programu leczenia		f) uzależnieni po ukończonym programie ponadpodstawowy	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
PTUA	14943	3383	6155	1586	4580	1102	2476	527	1662	406	1085	266
			41,19%	46,88%	30,65%	32,57%	54,06%	47,82%	11,12%	12,00%	7,26%	7,86%
			36,29%	36,84%	67,12%	7,59%	65,28%	50,47%				
COTUA	3348	663	2183	395	2078	412	614	199	0	0	0	0
			64,20%	59,58%	62,07%	62,14%	29,55%	48,30%				
DOTUA	1730	404	694	207	1005	288	459	131	8	2	1	0
			40,12%	51,24%	58,09%	71,29%	45,67%	45,49%	0,46%	0,50%	0,06%	
			3,86%	0,69%	12,50%				3,86%	0,69%		
OLAZA	3777	299	1252	140	1952	259	1366	140	0	0	0	0
			33,15%	46,82%	51,68%	86,62%	69,98%	54,05%				
HOSTEL	60	1	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			65,00%									
RAZEM	23858	4750	10323	2328	9615	2061	4915	997	1670	408	1086	266
			43,27%	45,01%	40,30%	43,39%	51,12%	48,37%	7,00%	8,59%	4,55%	5,60%
			b : a		c : a		d : c		e : a		f : a	
									17,37%	19,80%	65,03%	65,20%
									e : c		f : e	
						33,98%	40,42%					
						e : d						

2. Liczba pacjentów współzależnionych

Program terapii dla współzależnionych jest zazwyczaj realizowany w placówkach leczenia ambulatoryjnego. Tam członkowie rodzin osób uzależnionych mają możliwość korekty zaburzeń i zachowań w programach: edukacyjnych, podstawowym oraz ponadpodstawowym dla współzależnionych. W przypadku osób współzależnionych najliczniejszą grupę stanowią kobiety.

W 2023 r. na ogólną liczbę wszystkich zarejestrowanych współzależnionych (7002 pacjentów), 5729 pacjentów to kobiety.

Analiza danych dotyczących realizacji programu podstawowego wskazuje, że z ogólnej liczby pacjentów 36,70% zostało włączonych do programu podstawowego dla współzależnionych, natomiast ukończyło go jedynie 18,69%.

W przypadku kobiet ta zależność przebiegała następująco: z ogólnej liczby kobiet 41,39% weszło do programu podstawowego, który w konsekwencji ukończyła niespełna 25,57%. Szczegółowy rozkład danych dotyczący pacjentów współzależnionych objętych opieką w ramach leczenia odwykowego, a wykazany w ankietach: „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”, przedstawia tabela 16.

Tabela nr 16. Liczba pacjentów współzależnionych oraz procentowy wskaźniki skuteczności terapii w placówkach leczenia uzależnień województwa śląskiego w 2023 r.. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	g) współzależni zarejestrowani ogółem		h) liczba współzależnionych, którzy zgłosili się pierwszorazowo		i) liczba współzależnionych, którzy weszli do programu leczenia		j) współzależni po ukończonym programie podstawowym:	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
2023	7002	5729	2896	2233	2570	2371	1309	1465
			41,36%	38,98%	36,70%	41,39%	18,69%	25,57%
			$h : g$		$i : g$		$j : g$	
							50,93%	61,79%
						$j : i$		

3. Pozostałe grupy pacjentów leczonych w 2023 r. w placówkach terapii uzależnień.

W 2023r. w placówkach leczenia uzależnień odnotowano również grupy pacjentów: pijącym szkodliwie; dzieci i młodzież wywodzącą się z rodzin alkoholowych; pacjentów do 18 roku życia z rozpoznaniem F10.1, F10.2 oraz osoby z tzw. syndromem DDA. Łącznie pacjentów (dane kategorii od a + g + k + l + n) było leczonych 34 354, z czego 11 444

pacjentów stanowiły kobiety. Najliczniejszą grupę stanowili pacjenci z rozpoznaniem DDA. Łącznie było ich 2 669.

Drugą, co do liczebności grupę, tworzyły osoby pijące alkohol w sposób szkodliwy (o symbolu wg ICD10 - F10.1). Zarejestrowano ich 816 osób, z czego 242 to kobiety. Poniżej 0,05% stanowili pacjenci pijący szkodliwie i uzależnieni do 18 r. ż oraz dzieci i młodzież z rodzin alkoholowych. Szczegółowe dane przedstawia tabela 17.

Tabela 17. Grupa pacjentów wymagającymi specjalistycznych interwencji w placówkach odwykowych województw śląskiego w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”

RAZEM s = (a + g + k + l + n)		k) osoby pijące alkohol szkodliwie(F10.1):		l) dzieci i młodzież z rodzin alkoholowych:		m) pacjenci do 18 roku życia (F10.1, F10.2):		n) osoby z syndromem DDA	
ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
34354	11444	816	242	9	2	10	3	2669	1221
		2,38%	2,11%	00,03%	0,02%	0,04%	0,06%	7,77%	10,67%
		k : s		l : s		m : a		n : s	

4. Populacja uzależnionych od alkoholu w 2023r. ze względu na wiek

Najwięcej zarejestrowanych i leczonych pacjentów mieści się w przedziale wiekowym pomiędzy 30 a 64 rokiem życia. W tym przedziale mieści się ponad 80% wszystkich zarejestrowanych pacjentów. W tym przedziale mieści się również ponad 80% wszystkich przyjętych kobiet. Biorąc pod uwagę poszczególne typy placówek, należy stwierdzić, że we wszystkich typach placówek, w przedziale wiekowym 30 - 64 lata, odnotowano największą liczbę leczonych pacjentów.

Drugim przedział pod względem liczebności pacjentów leczonych w placówkach odwykowych województwa śląskiego, jest przedział wiekowy pomiędzy 20-29 lat. W tym przedziale mieści się nieco ponad 12% wszystkich leczonych. Wskaźnik dotyczący kobiet jest nieco wyższy ponad 14%.

Tabela 18. Liczba leczonych uzależnionych od alkoholu w województwie śląskim w 2023r. wg wieku. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

2023	a) do lat 18:		b) w wieku 20-29 lat:		c) w wieku 30-64 lata:		d) 65 lat i więcej:	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
PTUA	9	2	2243	569	11882	2672	809	140
	0,06%	0,06%	15,01%	16,82%	79,56%	78,98%	5,41%	4,14%
COTUA	0	0	263	59	2861	566	224	38
	0,00%	0,00%	7,86%	8,90%	85,45%	85,34%	6,69%	5,73%
DOTUA	0	0	124	31	1336	332	270	41
	0,00%	0,00%	7,17%	7,67%	77,23%	82,18%	15,61%	10,15%
OLAZA	0	0	329	32	3158	240	290	27
	0,00%	0,00%	8,71%	10,70%	83,61%	80,27%	7,68%	9,03%
HOSTEL	0	0	24	0	29	1	7	0
	0,00%	0,00%	40,00%	0,00%	48,33%	100,00%	11,67%	0,00%
RAZEM	9	2	2983	691	19266	3811	1600	246
	0,04%	0,04%	12,50%	14,55%	80,75%	80,23%	6,71%	5,18%

W grupie wiekowej powyżej 65 r. ż., w placówkach leczenia uzależnień leczyło się ponad 6% pacjentów, natomiast najmniej pacjentów (0,04% ogółu) zarejestrowano w grupie niepełnoletnich pacjentów uzależnionych, do 18 r. ż.

5. Populacja pacjentów uzależnionych od alkoholu, zobowiązanych do leczenia przez sądy na terenie województwa śląskiego.

W 2023 r. do leczenia odwykowego na mocy postanowienia sądowego, skierowanych było 1 540 pacjentów, z czego 757 założono historię choroby. Różnica wynikająca pomiędzy skierowanymi a przyjętymi do leczenia wynika z tego, że nie wszyscy pacjenci, którym sądy ustaliły terminy przyjęcia, zgłosili się do placówek leczniczych, lub też po doprowadzeniu przez funkcjonariuszy policji - przed przyjęciem - oddalili się.

Wśród pacjentów przyjętych, zobowiązanych do leczenia, tylko 36,62% podjęło leczenie w podstawowym programie terapeutycznym, z czego ukończyło go 28,37%. Gdyby porównać ilości pacjentów, którzy ukończyli podstawowy program terapeutyczny z ilością pacjentów skierowanych do leczenia przez sądy, to okazuje się, że jest to jedynie 10,39% skierowanych.

Biorąc pod uwagę skuteczność wykonania postanowień sądu o leczeniu odwykowym, należy stwierdzić, że najlepsze pod tym względem wskaźniki osiąga się w COTUA, w tych oddziałach 70,37% pacjentów, którzy podjęli leczenie, kończy je z powodzeniem. Następne w kolejności są DOTUA. Z 100,00% pacjentów przyjętych do programu odstawowego – 48,00% pacjentów go kończy. Trzecią grupę stanowi lecznictwo ambulatoryjne. Z 52,29% pacjentów, którzy podjęli leczenie ukończyło je 30,05%.

Szczegółowe dane dotyczące leczenia pacjentów zobowiązanych przez sądy w poszczególnych typach placówek przedstawia tabela 19.

Tabela 19. Liczba osób zobowiązanych do leczenia w województwie śląskim w 2023, z podziałem na poszczególne typy placówek. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

2023r.	Zarejestrowanie ogółem		wszystkie skierowane do placówki przez sąd		pacjenci, którym założono historię choroby		Pacjenci, którzy podjęli leczenie		Pacjenci, którzy ukończyli program podstawowy	
	Ogółem		g		h		i		j	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
PTUA	14943	3383	700	150	550	122	366	73	110	25
	62,63%	71,22%	4,68%	4,43%	78,57%	81,33%	52,29%	48,67%	30,05%	34,25%
COTUA	3348	663	596	240	63	19	54	19	38	10
	14,04%	13,96%	17,80%	36,20%	1,88%	7,92%	9,06%	7,92%	70,37%	52,63%
DOTUA	1730	404	25	5	25	5	25	5	12	1
	7,25%	8,51%	1,45%	1,24%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	48,00%	20,00%
OLAZA	3777	299	219	0	119	0	119	0	0	0
	15,83%	6,29%	5,80%	0,00%	54,34%	0,00%	64,34%	0,00%	0,00%	0,00%
HOSTEL	60	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	0,25%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
RAZEM	23858	4750	1540	395	757	146	564	97	160	36
			6,45%	8,32%	49,16%	36,96%	36,62%	24,56%	28,37%	37,11%
	100,00%	100,00%	g : ogółem		h : g		i : g		j : i	
								10,39%	9,11%	
								j : g		

VI. ODDZIAŁYWANIA LECZNICZE W PLACÓWKACH ODWYKOWYCH

1. Farmakoterapia w lecznictwie uzależnień

Wprawdzie podstawową metodą leczenia uzależnienia od alkoholu jest psychoterapia, to nie należy zapominać o tym, że stosowanie oddziaływań farmakologicznych może skutecznie wspomagać tę formę leczenia. A więc współpraca terapeutów i lekarzy powinna stanowić standard w leczeniu uzależnienia. Obecnie coraz chętniej lekarze mają do dyspozycji o wiele lepsze farmaceutyki nowej generacji w postaci: akamprozatu, naltreksonu i nalmefenu i chętniej stosowali by je w terapii odwykowej. Dane uzyskane w ankietach potwierdzają, że nieliczne placówki, głównie ambulatoryjne, zlecają swoim pacjentom wyżej wymienione farmaceutyki (patrz tabela nr 20).

Tabela 20. Stosowanie środków farmakologicznych wspomagających psychoterapię w lecznictwie odwykowym w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba placówek	Disulfiram (Anticol)	Disulfiram (Esperal)	Akamprozat	Naltrekson	Nalmefen
RAZEM	58	3	2	4	8	3
	100,00%	5,17%	3,45%	6,90%	13,79%	5,17%

2. Programy ograniczenia picia w placówkach terapii uzależnień.

Coraz częściej do placówek odwykowych zgłaszają się osoby, które nadużywają alkoholu ale nie są uzależnione. U osób tych alkohol zaczyna przeszkadzać w życiu i funkcjonowaniu społecznym. Samodzielne próby zmniejszenia ilości wypijanego alkoholu nie przynoszą rezultatu, ale osoby te nie wyobrażają sobie funkcjonowania bez alkoholu. W związku z tym pojawiła się potrzeba opracowania strategii pomocy w tym zakresie. Praktyka terapeutyczna pokazała, że abstynencyjny model pomagania nie jest jedynym, lecz może zaistnieć inny model terapeutyczny, opracowany w postaci programu ograniczenia picia. Wprowadzenie tego modelu wymaga jednak zmiany dotychczasowego sposobu myślenia o uzależnieniu i jego leczeniu. Nie jest to takie proste, gdyż filozofia pomagania wymaga zaakceptowanie innego paradygmatu pomagania. Stąd od paru lat w ankietach pojawiło się pytanie o gotowość placówek do pracy z pacjentem w programie ograniczenia picia (POP).

Wyniki dotyczące wskaźnika dopuszczania możliwości pracy terapeutycznej opartej na POP, zawarte są w tabeli 21 wskazują, iż większość placówek dopuszcza możliwości pracy terapeutycznej w oparciu o program ograniczenia picia.

Tabela nr 21. Dopuszczanie w placówkach terapii uzależnienia od alkoholu możliwości pracy terapeutycznej w oparciu o program ograniczenia picia. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	Liczba placówek	TAK	NIE
RAZEM	58	41	17
%	100,00%	70,69%	29,31%

Utrudnieniem jest to, że program ograniczenia picia w swym podstawowym założeniu zakłada pozostawienie pacjentowi możliwości wyboru celu terapii. W porównaniu z modelem abstynencyjnym praca przebiega na mniejszym oporze wobec celu, który w modelu abstynencyjnym dyrektywnie zostaje narzucony pacjentowi. Nie wszyscy terapeuci są przygotowani do realizacji tego typu zadań i nie mają opracowanych programów a także sprawności w jego realizacji. Dlatego terapeuci placówek w zależności od posiadanych umiejętności, częściej pracują z pacjentem w sposób indywidualny, aniżeli wg programu ograniczenia picia. Potwierdzają to wyniki ankiety. Według ankiety w kontakcie indywidualnym pracuje 58,62% placówek, natomiast 36,21% placówek ma opracowany POP. Trudno się dziwić, gdyż ten sposób myślenia w leczeniu odwykowym był do tej pory mało popularny i często negowany przez zwolenników programów abstynencyjnych.

Tabela nr 22. Liczba placówek realizujących w 2023r. POP w kontakcie indywidualnym lub grupowym (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

2023r,	Liczba placówek	a) w kontrakcie indywidualnym	b) w programie ograniczenia picia
		TAK	TAK
RAZEM	58	34	21
	100,00%	58,62%	36,21%

3. Regularne rodzaje działalności leczniczej realizowane w placówkach odwykowych

A. Działania lecznicze realizowane na wstępnym etapie terapii.

Do podstawowych działań realizowanych wobec pacjenta zgłaszającego się po pomoc do placówki leczenia uzależnień należy zdiagnozowanie pacjenta nozologicznie oraz ustalenie aktualnego stanu zdrowia pacjenta, w tym przypadku ustalenie nasilenia objawów alkoholowego zespołu abstynencyjnego. Do zadań na wstępnym etapie terapii istotne jest również wykonanie podstawowych badań laboratoryjnych, które pozwolą lekarzowi na ocenę stanu zdrowia i rozpoznanie ewentualnych innych schorzeń, bądź zaburzeń. Jeżeli takie schorzenia zostaną zdiagnozowane, należy zająć się nimi w pierwszej kolejności kierując do odpowiednich specjalistów. W leczeniu uzależnień niewątpliwie każdy pacjent powinien być zdiagnozowany pod kątem uzależnienia, gdyż jest to podstawa do ustalenia kierunku postępowania.

Dane ankietowe za 2023 r. wskazują, że 91,38% pacjentów placówek było zdiagnozowanych pod kątem uzależnienia. Pod względem działalności medycznej oczywiste jest, że wszystkie oddziały leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych/detoksykacyjne w ramach swojej podstawowej działalności, kierują swoich pacjentów na badania laboratoryjne oraz w razie potrzeby na specjalistyczne konsultacje medyczne.

Szczegółowy rozkład wyników dotyczących podstawowych zadań medycznych przedstawia tabela 23.

Tabela nr 23. Podstawowa działalność medyczna w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba placówek	diagnoza medyczna / nozologiczna	diagnoza problemowa	badania psychologiczne	kierowanie na badania laboratoryjne	kierowanie na medyczne konsultacje specjalistyczne
RAZEM	58	53	53	35	42	38
	100,00%	91,38%	91,38%	60,34%	72,41%	65,52%

B. Podstawowa działalność psychoterapeutyczna

W nurcie behawioralno-poznawczym, podstawowe zadania terapii są realizowane poprzez: wzmacnianie motywacji pacjenta do zmiany, pracę terapeutyczną nad uznaniem własnego uzależnienia - autodiagnoza, uczenie się nowych umiejętności utrzymywania abstynencji - szczególnie na wczesnym etapie terapii oraz planowanie dalszego zdrowienia. Z danych zawartych w ankietach za 2023r. (patrz tabela nr 24) wynika, że: do oddziaływań o charakterze motywacyjno-edukacyjnym przywiązuje wagę średnio ponad 81,03% placówek, natomiast zdecydowana większość placówek pracuje z pacjentami uzależnionymi nad: rozpoznaniem własnego uzależnienia (autodiagnoza), planowaniem własnego zdrowienia oraz uczą nowych umiejętności utrzymywania wczesnej abstynencji.

Tabela nr 24. Rodzaje działalności psychoterapeutycznej realizowanej regularnie w placówkach odwykowych w 2023 r. (Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba placówek	spotkania grupowe o charakterze edukacyjno-motywacyjnym	praca nad rozpoznaniem własnego uzależnienia (autodiagnoza)	praca nad planowaniem zdrowienia	nauka umiejętności utrzymywania wczesnej abstynencji
RAZEM	58 100,00%	47 81,03%	55 44,83%	51 87,93%	52 89,66%

Na dalszym etapie terapii uzależnienia od alkoholu, standard przewiduje rozpoznanie zaburzeń emocjonalnych oraz utrwalanie zmian poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju treningach umiejętności. Nie dotyczy to oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych, ze względu na to, że pobyt na tym oddziale jest ograniczony jedynie do ok. 10 dni. W tym oddziale przygotowuje się pacjentów do podjęcia leczenia właściwego w oddziałach terapeutycznych, poprzez zabiegi motywujące ich do podjęcia leczenia. Leczenie realizowane w tych oddziałach trwa zwykle od 6 do 8 tygodni. W tym czasie realizuje się program psychoterapii uzależnień. Z danych przedstawionych w tabeli nr 25 wynika, że w ramach programu:

- 89,66% placówek prowadzi terapię zaburzeń emocjonalnych,
- 82,76% placówek realizuje trening zachowań konstruktywnych,
- 81,03% placówek realizuje treningi zapobiegania nawrotom choroby,

- 67,24% placówek prowadzi zajęcia w ramach innych treningów (np. treningów wzmacniających zasoby pacjenta i poczucie skuteczności, asertywności, interpersonalne itp.)
- 18,47% placówek realizuje wyodrębniony program leczenia dzieci i młodzieży z problemem alkoholowym.

Tabela nr 25. Rodzaje działalności psychoterapeutycznej realizowanej regularnie w placówkach odwykowych w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba placówek	praca nad problemami emocjonalnymi	treningi zachowań konstruktywnych	inne programy i treningi dla uzależnionych	praca nad zapobieganiem nawrotom	wyodrębniony program leczenia dzieci, młodzieży z problemem alkoholowym
RAZEM	58	52	48	39	47	11
	100,00%	89,66%	82,76%	67,24%	81,03%	18,47%

C. Pozostała działalność psychoterapeutyczna w placówkach terapii uzależnienia od alkoholu w województwie śląskim w 2023r.

Placówki leczenia uzależnienia oprócz leczenia uzależnień od alkoholu zajmują się również leczeniem uzależnień od innych środków psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi, a także członkami rodzin osób uzależnionych, które w związku z uzależnieniem jednego członka rodziny borykają się z różnymi zaburzeniami adaptacyjnymi. Prawie połowa placówek zajmuje się: prowadzeniem programów edukacyjnych dla rodzin pacjentów uzależnionych, realizacją programu podstawowego dla współuzależnionych, pomocą psychologiczną dla osób z tzw. syndromem DDA, psychoterapią indywidualną dla osób z syndromem DDA prowadzona przez psychoterapeutów oraz leczeniem osób z rozpoznaniem patologicznego hazardu.

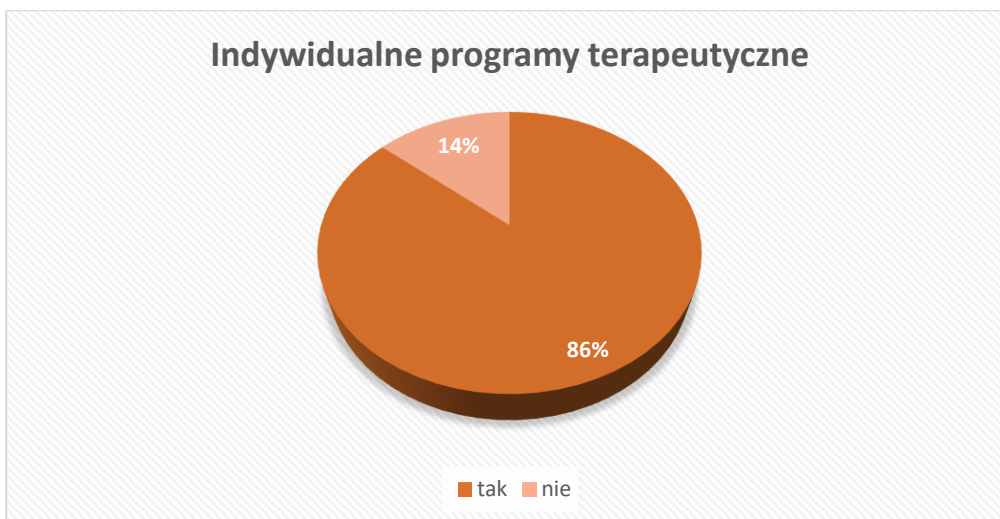
Należy w tym miejscu podkreślić, że wskaźniki procentowe zawarte w tabeli nr 26, liczba placówek realizujący dany program i wszystkie wykazane świadczenia dotyczą placówek ambulatoryjnych.

Tabela 26. Pozostała działalność ambulatoryjnych placówek leczenia uzależnień w 2023r. (źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

Lp.	RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	Liczba placówek	%
1.	Terapia krótkoterminowa dla osób pijących szkodliwie (F 10.1)	21	36,21
2.	Spotkania edukacyjne dla rodzin (indywidualne i grupowe)	26	44,83
3.	Terapia par (zaplanowana praca terapeutyczna z parą)	16	27,59
4.	Terapia rodzinna (zaplanowana praca terapeutyczna z udziałem pacjenta i jego rodziny)	15	25,86
5.	Program podstawowy dla współuzależnionych	24	41,38
6.	Program ponadpodstawowy dla współuzależnionych	23	39,66
7.	Pomoc psychologiczna dla dzieci/młodzieży z rodzin alkoholowych	13	22,41
8.	Pomoc psychologiczna osobom z syndromem DDA (konsultacje, treningi umiejętności, interwencje kryzysowe, itp.)	28	48,28
9.	Psychoterapia indywidualna osób z syndromem DDA prowadzona przez psychoterapeutów	24	41,38
10.	Psychoterapia grupowa osób z syndromem DDA prowadzona przez psychoterapeutów	20	34,48
11.	Oferta leczenia dla osób doznających przemocy	14	24,14
12.	Oferta leczenia dla osób stosujących przemoc	8	13,79
13.	Oferta leczenia dla osób uzależnionych od nikotyny	6	10,34
14.	Oferta leczenia dla osób z rozpoznaniem patologicznego hazardu (F 63.0)	19	32,76
15.	oferta leczenia dla osób z tzw. "podwójną diagnozą"	29	50,00
16.	Oferta leczenia dla osób z innymi zaburzeniami nawyków i popędów (F 63.8)	23	39,66

D. Indywidualne programy terapeutyczne

Nie jest niczym odkrywczym stwierdzenie, iż każdy człowiek jest inny dlatego w procesie terapeutycznym należy zastosować indywidualne podejście w rozpoznaniu schorzenia oraz ustaleniu planu terapii. Nie należy traktować wszystkich w sposób jednakowy. Dlatego też dokonując diagnozy problemowej terapeutyci starają się ustalić, które obszary funkcjonowania są zaburzone i jak mogą wpływać na proces terapii i rehabilitacji. A rozpoznane zasoby pacjenta, mogą przyczynić się do uzyskania sukcesu terapeutycznego. Dane uzyskane z placówek odwykowych wskazują, że indywidualne programy terapeutyczne są stosowane przez ok. 86% placówek

Wykres 4. Realizacja indywidualnych programów terapeutycznych przez placówki leczenia uzależnień w 2023r. (Źródło: ankieta „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

4. Kierowanie pacjentów do grup samopomocowych AA

W rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu istotną rolę odgrywa uczestniczenie w spotkaniach grupy AA. Jest to bardzo ważna forma funkcjonowania pacjentów oparta o samopomoc w okresie leczenia i rehabilitacji. Wydaje się, że ważność jej jest tym bardziej uzasadniona, gdyż w zdecydowany sposób wpływa na wydłużenie okresu abstynencji, stwarza również sprzyjające warunki do zmiany i dalszego trzeźwienia. Opinie placówek terapii uzależnień są jednak różne na ten temat, dlatego tak zróżnicowane są zalecenia w kwestii kierowania do grup AA. Dane ankietowe za 2023r. wskazują, że ok. 25,86% placówek obligatoryjnie wymaga uczestniczenia w grupach samopomocowych AA, natomiast ok. 60,34% placówek kieruje do grup AA, lecz tego nie wymaga, dając wolny wybór pacjentowi. Osiem placówek nie zleca tego typu praktyk.

Tabela nr 27 Kierowanie do grup samopomocowych AA po terapii odwykowej. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba placówek	tak, obligatoryjnie	tak, kieruje, ale nie wymaga	nie zleca
RAZEM	58	15	35	8
	100,00%	25,86%	60,34%	13,80%

5. Kierowanie do klubów abstynenta po ukończonej terapii odwykowej

Podobnie jak w przypadku kierowania do grup AA, wydaje się istotnym kierowanie pacjentów, po ukończonym podstawowym programie terapeutycznym do uczestniczenia w spotkaniach klubów abstynenta. To również jedna z form wypełniania luki wolnego czasu szczególnie w początkowym okresie abstynencji.

Z danych przedstawionych w tabeli nr 28 wynika, że obligatoryjnie takiego zachowania wymaga tylko 17,24% placówek, natomiast kieruje, lecz nie wymaga uczestniczenia - 79,31% placówek. Jak w przypadku kierowania na spotkania AA dwie placówki nie zachęcają do uczestnictwa w spotkaniach klubów abstynenta.

Tabela 28. Kierowanie do klubów abstynenta. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba placówek	tak, obligatoryjnie	tak, kieruje, ale nie wymaga	nie zleca
RAZEM	58	10	46	2
	100,00%	17,24%	79,31%	3,45%

VII. PERSONEL ZAKŁADÓW LECZNICTWA ODWYKOWEGO W 2023 ROKU

1. Pracownicy lecznictwa odwykowego województwa śląskiego

Liczba zatrudnionych w placówkach leczenia uzależnień jest trudna do ustalenia. Zwykle terapeuci zatrudnieni w danej placówce podejmują również pracę w innej. Dla przejrzystości analiz statystycznych wzięto pod uwagę liczbę pracowników - bez powtórzeń - to znaczy takich pracowników, którzy ze względu na dane kryterium są liczeni tylko raz, w jednej placówce.

I tak we wszystkich typach placówek leczenia uzależnień w 2023 r. było zatrudnionych 412 pracowników merytorycznych, z czego 52,43% pracowników zatrudnionych było na umowę o pracę, 24,03% na umowę - zlecenie, 20,63% pracowników funkcjonowało w placówkach na zasadzie samozatrudnienia. Pozostały odsetek to zatrudnienia szczątkowe typu bycie właścicielem czy wolontariat.

Szczegółowe zatrudnienie z podziałem przedstawia tabela nr 29.

Tabela nr 29. Forma zatrudnienia pracowników merytorycznych w placówkach leczenia uzależnień w województwie śląskim w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	Liczba pracowników	umowa o pracę	umowa cywilno-prawna (zlecenie)	wolontariat	właściciel	samoatrudnienie
RAZEM	412	216	99	1	11	85
	100,0%	52,43%	24,03%	0,24%	2,67%	20,63%

2. Liczba zatrudnionych według wykształcenia

Ze względu na wykształcenie pracowników merytorycznych, w placówkach odwykowych 2023 r. w województwie śląskim:

- 37,86% pracowników posiadało wykształcenie wyższe psychologiczne,

- z wszystkich zatrudnionych pracowników 21,36% posiadało wykształcenie wyższe medyczne
- 33,74% ogółu zatrudnionych legitymuje się wykształceniem innym wyższym. W tej grupie znajdują się terapeuci z wykształceniem humanistycznym posiadający kwalifikacje specjalne uprawniające do prowadzenia terapii z uzależnionymi i współuzależnionymi,
- 0,49% pracowników posiadało licencjat i tyle samo wykształcenie pomaturalne.
- 0,97% zatrudnionych to pracownicy merytoryczni z wykształceniem średnim medycznym, natomiast 3,88% pracowników, legitymuje się wykształceniem średnim pozostałym. Tę grupę pracowników tworzą instruktorzy terapii uzależnień.

Powyższe proporcje zatrudnienia w placówkach leczenia uzależnień zostały przedstawione w tabeli nr 30.

Tabela nr 30. Zatrudnionych w placówkach leczenia uzależnień wg wykształcenia w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba pracowników	wyższe psychologiczne	wyższe medyczne	wyższe pozostałe	licencjat	pomaturalne	średnie medyczne	średnie pozostałe	brak danych
RAZEM	412	156	88	139	2	2	4	16	5
	100,0%	37,86%	21,36%	33,74%	0,49%	0,49%	0,97%	3,88%	1,21%

3. Kwalifikacje zawodowe pracowników lecznictwa odwykowego województwa śląskiego w 2023 roku

Leczenie uzależnienia od alkoholu oraz współuzależnienia jest świadczeniem zdrowotnym, którym powinny zajmować się osoby posiadające odpowiednie specjalistyczne kwalifikacje.

Dane z ankiet wskazują, że na 412 pracowników zatrudnionych w placówkach leczenia uzależnień, nie uzyskano danych dotyczących kwalifikacji specjalnych od 74 pracowników, co stanowi 17,96% ogółu pracowników. W tym przypadku należy przyjąć, że ten odsetek pracowników merytorycznych pozostaje w procesie zdobywania kwalifikacji zawodowych i zgodnie z przepisami, może być dopuszczony do udzielania świadczeń zdrowotnych pod

nadzorem specjalisty psychoterapii uzależnień. Wśród pracowników merytorycznych już posiadających kwalifikacje specjalistyczne 45,15% ogółu posiada certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień, 6,07% - instruktora terapii uzależnień, 5,58% - certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień od narkotyków, 15,78% - to lekarze specjaliści z zakresu psychiatrii, 2,67% - to lekarze innej, niż psychiatria specjalizacji medycznej, 2,67% - to specjaliści z zakresu psychologii klinicznej a 2,91% ogółu, to certyfikowani psychoterapeuci.

Rozkład zatrudnienia specjalistów w placówkach odwykowych przedstawia tabela nr 31.

Tabela nr 31. Kwalifikacje specjalne pracowników lecznictwa odwykowego w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

	liczba pracowników	certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień	certyfikat instruktora terapii uzależnień	certyfikat specjalisty terapii uzależnień od narkotyków	certyfikat instruktora terapii uzależnień od narkotyków	certyfikat psychoterapeuty	certyfikat trenera treningu psychologicznego	specjalista z zakresu psychologii klinicznej	specjalista z zakresu psychiatrii	specjalizacja inna z zakresu medycyny	brak danych
RAZEM	412	186	25	23	4	12	1	11	65	11	74
	<i>100%</i>	<i>45,15%</i>	<i>6,07%</i>	<i>5,58%</i>	<i>0,97%</i>	<i>2,91%</i>	<i>0,24%</i>	<i>2,67%</i>	<i>15,78%</i>	<i>2,67%</i>	<i>17,96%</i>

4. Pozostali pracownicy placówek lecznictwa odwykowego

Dla prawidłowego funkcjonowania stacjonarnych i ambulatoryjnych placówek odwykowych, konieczne jest zatrudnianie pielęgniarek, rejestratorek medycznych, sekretarek, sanitariuszy, salowych, pracowników socjalnych oraz innych pracowników obsługi.

Kwalifikacje pozostałych pracowników lecznictwa odwykowego w 2023 r. przedstawia tabela 32.

Tabela nr 32. Kwalifikacje pozostałych pracowników lecznictwa odwykowego w 2023 r. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

		liczba osób	liczba etatów (suma)	liczba placówek
RAZEM	pielęgniarki	119	88,24	58
	rejestratorki, sekretarki	86	71,74	
	sanitariuszki, salowe	25	24,00	
	pracownicy socjalni	8	3,58	
	inni pracownicy	27	20,00	

VIII. PROBLEMY ZGŁASZANE W 2023 ROKU PRZEZ PLACÓWKI LECZENIA UZALEŻNIEŃ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Jak co roku w ankiecie zawarte jest pytanie otwarte dotyczące problemów w funkcjonowaniu placówek. W bieżącej ankiecie również odnotowano kilka uwag w tej kwestii. Wyniki przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 33. Sygnalizowane w 2023r. problemy placówek ambulatoryjnych. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

PTUA		
Miejscowość	Nazwa placówki	Wskazywane problemy
Bielsko-Biała	SP ZOZ Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Brak środków na modernizację i remonty - brak środków na szkolenia, delegacje, konferencję, - niskie płace pracowników
Będzin	ZOZ "PRO-SALUTE" Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Niska wyceniona wartość punktu za świadczenia w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
Chorzów	NZOZ "ANIMA" S.C.	Niska wartość punktowa lekarza psychiatry. Kontrakt nie pozwala na przyjmowanie większej ilości pacjentów gdyż byłaby potrzeba zatrudnienia dodatkowych terapeutów
Częstochowa	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Brak stabilizacji kontraktu. Zawierane tylko na 6 miesięcy. Brak wykwalifikowanej kadry. Niestabilne otoczenie prawne
Katowice	Agencja Zdrowia, Trzeźwości i Rozwoju Osobistego AZTIRO	Niewystarczające środki finansowe na wzrastające stawki dla specjalistów
Ruda Śląska	Ośrodek Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej SPZOZ - Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Problemy finansowe. Trudności z pozyskaniem lekarza psychiatry. Trudności z pozyskaniem specjalistów terapii uzależnienia. Obecnie ośrodek jest w procesie przekształcania organizacyjnego. Jest łączony z przychodnią rejonową. Lokalizacja i działalność merytoryczna pozostaje bez zmian.

Świętochłowice	ZOZ Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Niewystarczające warunki lokalowe
Tychy	NZOZ MENS SANA SP. z o.o. Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Substancji Psychoaktywnych	Brak kontraktu z NFZ na uzależnienie od narkotyków
Zabrze	SP ZOZ Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	Zbyt mała liczba pomieszczeń. Zbyt niska wycena świadczeń (np. na coroczne podwyżki). Niektóre przepisy ograniczające pacjentom dostępność do terapii
Żory	NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień AL- MED	Zakończono udzielanie świadczeń zdrowotnych w lokalizacji Żory z dniem 31.12.2023

Tabela 34. Sygnalizowane w 2023r. problemy całodobowych oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu. (Źródło: „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

COTUA		
Miejscowość	Nazwa placówki	Wskazywane problemy
Katowice	Centrum Psychiatrii w Katowicach - Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	"Odpracowanie" w ramach środków finansowanych, w ramach rachunków 1/12 za okres pandemii koronawirusa. Szpital spłaca kwotę około 3155598,20. Odchodzą lekarze, specjaliści do lepiej płatnej pracy tj. Centrum Zdrowia Psychicznego. Niski kontrakt z NFZ brak wsparcia ze strony Samorządu Wojewódzkiego. Zaspokojenie podstawowych potrzeb dla hospitalizowanych pacjentów : brak nowych materacy, pościel, kołdry, poduszki, koce. Brak środków higienicznych dla pacjentów i środków czystości na oddziały szpitalne.
Lubliniec	Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny, Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu z Pododdziałem dla Kobiet	Nie zgłaszanie się pacjentów ujętych w kolejce oczekujących bez uprzedzenia. Zapotrzebowanie środowiska na poradnictwo stacjonarne, które powinno być wykorzystane w warunkach punktów konsultacyjnych
Parzymiechy	NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień - Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	Brak lekarzy psychiatrów

Skoczów	Filia Centrum Psychiatrii w Katowicach	Problemy finansowe szpitala - brak płynności finansowej
Świętochłowice	ZOZ - Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	Niewystarczające warunki lokalowe

Tabela nr 35. Sygnalizowane w 2023r. problemy dziennych oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

DOTUA		
Miejscowość	Nazwa placówki	Wskazywane problemy
Częstochowa	Jurajskie Centrum Leczenia uzależnień i Usług Społecznych Oddział Dzienny Terapii Uzależnień	Brak specjalistów psychoterapii uzależnień. Niedofinansowanie. Nieadekwatna wartość kontraktu
Katowice	Centrum Psychiatrii w Katowicach. Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia	Niskie nakłady finansowania na leczenie psychiatryczne dla dorosłych. Brak personelu medycznego oraz terapeutów. Rosnące ceny towarów i usług powodują, że szpital znajduje się w bardzo trudnej sytuacji finansowej

Tabela 36. Sygnalizowane w 2023r. problemy oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych. (Źródło: ankiety „Leczenie uzależnienia od alkoholu 2023”)

OLAZA		
Miejscowość	Nazwa placówki	Wskazywane problemy
Częstochowa	NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień SP. z o. o. - oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych	Brak lekarzy i psychoterapeutów
Parzymiechy	NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień Sp. z o.o. w Parzymiechach - Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	Niedostateczne finansowanie. Brak wykwalifikowanej kadry. Brak stabilnego otoczenia prawnego. Niepotrzebny dział farmacji

IX. WYKAZ PLACÓWEK LECZNICTWA ODWYKOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Tabela nr 37. Wykaz ambulatoryjnych placówek terapii uzależnienia od alkoholu w woj. śląskim - stan na 31.12. 2023r. (źródło: dane własne WOTUW w Gorzycach)

ŚWIADCZENIA TERAPII UZALEŻNIENIA I WSPÓLUZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU PTUA (1744, 1740)				
Lp	Miasto	Ulica	Kod	Nazwa placówki
1.	CZĘSTOCHOWA	1 Maja 25	42-200	Jurajskie Centrum Leczenia Uzależnień i Usług Społecznych w Częstochowie Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia - placówka zamiejscowa NZOZ Ośrodka Terapii Uzależnień w Parzymiechach
2.	CZĘSTOCHOWA	Barlickiego 2	42-200	Centrum Terapii Częstochowa Poradnia dla Osób Uzależnionych
3.	CHORZÓW	Katowicka 77	41-500	ANIMA S.C. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia dla Osób Uzależnionych od Alkoholu
4.	CZECHOWICE-DZIEDZICE	Nad Białką 1B	43-502	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień MOTU – Czechowice - Dziedzice
5.	BĘDZIN	Sączewskiego 27	42-500	ZOZ "PRO-SALUTE" Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
6.	BIELSKO-BIAŁA	Mostowa 1	43-300	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień MOTU – Bielsko - Biała
7.	BIELSKO-BIAŁA	Mostowa 1	43-300	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
8.	BYTOM	Orzegowska 52A	41-907	Przychodnia Lekarska Szombierki Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
9.	CIESZYN	Mennicza 20	43-400	NZOP-P VARIUSMED S.C. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
10.	CZELADŹ	Szpitalna 40	41-250	PZOZ Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
11.	DĄBROWA GÓRNICZA	Piłsudskiego 92/56	41-300	Ośrodek Edukacji, Profilaktyki i Psychoterapii "DROGA"
12.	DĄBROWA GÓRNICZA	Adamickiego 13	41-300	NS ZOZ Przychodnia "MERCURY" Sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
13.	GLIWICE	Dębowa 5	44-100	Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień "Familia" Sp. z o. o. Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu
14.	GORZYCE*	Zamkowa 8	44-350	Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gorzycach
15.	JASTRZĘBIE ZDRÓJ	Dębowa 20	44-330	NEURO-MED Centrum Terapii Nerwic Depresji i Uzależnień
16.	JASTRZĘBIE ZDRÓJ	Wrocławska 12A	44-335	Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Salus" Sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
17.	JAWORZNO	Grunwaldzka 235	43-600	Zespół Lecznictwa Otwartego Sp. z o. o. - Miejskie Centrum Medyczne LEOPOLD Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia

18.	KATOWICE	Korczaka 2	40-338	Centrum Psychiatrii w Katowicach Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
19.	KATOWICE	Rolna 7	40-555	Agencja Zdrowia, Trzeźwości i Rozwoju Osobistego AZTIRO B.Filar, T.Pechta s.c.
20.	KATOWICE	Podgórna 4	40-955	NZOZ ALTERMED Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia
21.	KŁOBUCK	Rómmła 4A	42-100	ZOZ w Kłobucku ZLA Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu
22.	LĘDZINY	Asnyka 2	43-140	Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Poradnia Leczenia Uzależnień
23.	MIKOŁÓW	Okrzei 31	43-190	Centrum Zdrowia w Mikołowie sp. z.o.o. Poradnia Profilaktyki i Leczenia Odwykowego
24.	MYSŁOWICE	Rynek 8	41-400	NZOZ Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień "Mens Sana" sp. z.o.o. Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych
25.	MYSZKÓW	Partyzantów 21	42-300	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Myszkowie Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu
26.	PSZÓW	Andersa 22	44-370	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "VITAMED" Sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
27.	PSZCZYNA	Zdrojowa 65	43-200	NZOZ Centrum Leczenia Uzależnień
28.	PSZCZYNA	Ignacego Paderewskiego 3	43-200	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Ośrodek Psychoprofilaktyki Poradnia Leczenia Uzależnień
29.	RUDA ŚLĄSKA	Ballestremów 16	41-700	Ośrodek Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
30.	RYBNIK BOGUSZOWICE	Lompy 10	44-253	INTEGRUM Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień
31.	RYBNIK CHWAŁOWICE	Śląską 1	44-200	Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Waldemar Kaznocha
32.	SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	Al. Młodych 16	41-106	Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia
33.	SOSNOWIEC	Szpitalna 1	41-200	Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowcu
34.	SOSNOWIEC	Szpitalna 1	41-200	Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowcu Poradnia dla młodzieży
35.	ŚWIĘTOCHŁOWICE	Szpitalna 2	41-600	Zespół Opieki Zdrowotnej w Świętochłowicach sp. z.o.o. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
36.	SKOCZÓW	Katowicka 21	43-430	Centrum Psychiatrii w Katowicach Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Filia w Skoczowie
37.	TARNOWSKIE GÓRY	Karłuszowiec 11	42-600	Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej SPZOZ
38.	TARNOWSKIE GÓRY	Piłsudskiego 16	42-600	Usługi Medyczne ŚRÓDMIEŚCIE Sp. z.o.o. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
39.	TYCHY	Bukowa 20	43-100	NZOZ Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień "Mens Sana" sp. z.o.o. Przychodnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych

40.	WODZISŁAW ŚL.	Radlińska 16	44-300	NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień AL-MED
41.	WODZISŁAW ŚL.	P. Pośpiecha 1A	44-286	„Feniks” Psychoterapia Uzależnień Sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
42.	WOLA	Poprzeczna 1	43-225	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Leczenia Uzależnień”
43.	ZABRZE	Park Hutniczy 6	41-800	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień
44.	ZAWIERCIE	Piłsudskiego 80	42-400	Szpital Powiatowy w Zawierciu Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
45.	ŻORY	Oś. Sikorskiego 52 D	44-240	NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień
46.	ŻORY *	Al. Wojska Polskiego 3c	44-240	NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień AL-MED w Wodzisławiu Śl.
47.	ŻYWIEC	Legionów 1	34-300	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Ośrodek Leczenia Uzależnień OLU – Żywiec Poradnia Leczenia Uzależnień

* Placówka nie posiada kontraktu z NFZ.

Tabela 38. Wykaz dziennych oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu w woj. śląskim oraz ilość miejsc statutowych - stan na 31.12. 2023r. (źródło: dane własne WOTUW w Gorzycach)

ŚWIADCZENIA DZIENNE TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU - DOTUA 2712					
Lp.	Miasto	Ulica	Kod	Nazwa placówki	Liczba łóżek
1.	CZĘSTOCHOWA	Barlickiego 2	42-200	Centrum Terapii Częstochowa	15
2.	CZĘSTOCHOWA	1Maja 25	42-200	Jurajskie Centrum Leczenia Uzależnień i Usług Społecznych w Częstochowie - placówka zamiejscowa - NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień w Parzymiechach	30
3.	BIELSKO BIAŁA	Mostowa 1	43-300	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień MOTU – Bielsko - Biała	12
4.	CZECHOWICE-DZIEDZICE	Nad Białką 1b	43-502	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień MOTU – Czechowice - Dziedzice	12
5.	DĄBROWA GÓRNICZA	Piłsudskiego 92/56	41-308	Ośrodek Edukacji, Profilaktyki i Psychoterapii "DROGA"	12
6.	KATOWICE	Korczaka 2	40-338	Centrum Psychiatrii w Katowicach - Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	18
7.	MYSŁOWICE	Rynek 8	41-400	NZOZ Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień "Mens Sana" sp. z o.o. Dzienny Oddział Terapii dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych	16
8.	RYBNIK	Gliwicka 33	44-200	Kliniczny Szpital Psychiatryczny SP ZOZ w Rybniku	20
9.	RYBNIK BOGUSZOWICE	Lompy 10	44-253	INTEGRUM Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień	25
10.	RYBNIK CHWAŁOWICE	Ul. Śląską 1	44-200	Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Waldemar Kaznocha	12
11.	SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	Al. Młodych 16	41-106	Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Dzienny Oddział Terapii Uzależnień	15

12.	SOSNOWIEC	Szpitalna 1	41-219	Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowcu	15
13.	ŚWIETOCHŁOWICE	Szpitalna 2	41-600	Zespół Opieki Zdrowotnej w Świętochłowicach sp. z.o.o. Oddział Dzienny Terapii Uzależnień	10
14.	TARNOWSKIE GÓRY	Karłuszowiec 11	42-600	Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej SPZOZ	12
15.	TYCHY	Bukowa 20	43-100	NZOZ Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki I Leczenia Uzależnień "Mens Sana" sp. z.o.o. Dzienny Oddział Terapii dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych	16
16.	WODZISŁAW ŚLĄSKI	Radlińska 16	44-300	NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień AL-MED	40
17.	ZABRZE	Park Hutniczy 6	41-800	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	15
18.	ŻYWIEC	ul. Legionów 1	34-300	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Ośrodek Leczenia Uzależnień OLU – Żywiec Dzienny Oddział Odwykowy	16

Łączna liczba miejsc **311**

Tabela nr 39. Wykaz oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych w woj. Śląskim oraz ilość miejsc statutowych - stan na 31.12. 2023r. (źródło: dane własne WOTUW w Gorzycach)

LECZENIE ALKOHOLOWYCH ZESPOŁÓW ABSTYNYJNYCH/DETOKSYKACYJNY OLAZA - 4742					
L.p.	Miasto	Ulica	Kod	Nazwa placówki	Liczba łóżek
1.	GORZYCE	Zamkowa 8	44-350	Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Gorzycach	35
2.	BIELSKO BIAŁA	Karola Miarki 11	43-300	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych	9
3.	CZĘSTOCHOWA	1 Maja 25	42-200	Jurajskie Centrum Leczenia Uzależnień i Usług Społecznych w Częstochowie – placówka zamiejscowa - NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień w Parzymiechach	16
4.	PARZYMIECHY	Częstochowska 1	42-164	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień w Parzymiechach	25
5.	TOSZEK	Gliwicka 5	44-180	SP ZOZ Szpital Psychiatryczny w Toszku	25
6.	SOSNOWIEC*	Moniuszki 19	41-200	MEDICS Specjalistyczny Zakład Usług Medycznych Sp. z o. o.	20

Łączna liczba miejsc **130**

* Placówka nie posiada kontraktu z NFZ

Tabela 40. Wykaz całodobowych oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu w woj. śląskim oraz ilość miejsc statutowych - stan na 31.12. 2023r. (źródło: dane własne WOTUW w Gorzycach)

LECZENIE UZALEŻNIEŃ, W TYM ŚWIADCZENIA TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU COTUA - 4744, 4740					
Lp.	Miasto	Ulica	Kod	Nazwa placówki	Liczba łózek
1.	GORZYCE	Zamkowa 8	44-350	Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gorzycach	112
2.	KATOWICE	Korczaka 27	40-340	Centrum Psychiatrii w Katowicach	20
3.	SKOCZÓW	Katowicka 21	43-430	Centrum Psychiatrii w Katowicach Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu Filia w Skoczowie	38
4.	LUBLINIEC	Grunwaldzka 48	42-700	Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. dr Emila Cyrana w Lublińcu Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu z pododdziałem dla Kobiet	60
5.	PARZYMIECHY	Częstochowska 1	42-164	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień w Parzymiechach	90
6.	RYBNIK	Gliwicka 33	44-200	Kliniczny Szpital Psychiatryczny SP ZOZ w Rybniku	30
7.	ŚWIĘTOCHŁOWICE	Szpitalna 2	41-600	ZOZ w Świętochłowicach Sp z o.o. Szpital Powiatowy - Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	12
8.	TOSZEK	Gliwicka 5	44-180	SP ZOZ Szpital Psychiatryczny w Toszku	26
<i>Łączna liczba miejsc</i>					388

Tabela 41. Wykaz hosteli dla uzależnionych od alkoholu w woj. śląskim oraz ilość miejsc - stan na 31.12. 2023r. (źródło: dane własne WOTUW w Gorzycach)

HOSTEL DLA UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU - 2724					
Lp.	Miasto	Ulica	Kod	Nazwa placówki	Liczba łózek
1.	PSZCZYNA	ul. Paderewskiego 3	43-200	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż, hostel dla uzależnionych	11